

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek.

Zapolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÄUER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy óra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 51. szám.

Csütörtök, márc. 4

A háboru küszöbén.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, március 3.

Egy-két napig úgy látszott, hogy békesen oldódik meg a keleti kérdés: Szerbia észre tér, lemond követeléseiről s megelégszik azokkal a gazdasági engedményekkel, amelyeket Ausztria-Magyarország önként megadni hajlandó. A hatalmak vállalták a közbenjárást Belgrádban és ez a demarche tegnap meg is történt. Megtörtént és — kudarccal járt.

Oroszország, valamint a többi nagyhatalom barátságos figyelmeztetésére a szerb kormány újabb provokálással felelt. Kimondotta, hogy semmit vissza nem von, semmiről le nem mond és összes vakmerő követeléseit teljes épségükben fenntartja. A történelmi jelentőségű határozatról a következő belgrádi távirat ad ott hírt:

Tegnap délután Szergejev orosz követ megjelent Milovanovics külügyminiszternél és az orosz kormány megbízásából azt a barátságos tanácsot adta neki, hogy Szerbia mondjon le területi kompenzációk, valamint Bosznia és Hercegovina autonómiájára vonatkozó követeléseiről, miután nem számíthat arra, hogy e követeléseit az európai nagyhatalmak támogatni fogják. A délután folyamán Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország diplomáciai képviselői is megjelentek a külügyminiszternél és a szerb kormánynak ugyanezen tanácsot adták. Milovanovics külügyminiszter tudomásul vette e lépéseket.

Ezután a király elnöklésével minisztertanács volt. Három óra hosszáig tartó tanácskozás után egyhangulag elhatározták, hogy Szerbia a nagyhatalmak lépésére azt válaszolja, hogy követeléseit, amelyeket a szerb nemzeti szkupstina ismert rezolúciójában felállított, nem vonhatja vissza. Szerbia még mindig bizik Európa igazsá-

gosságában, nem mondhat le azonban területi követeléseiről, valamint Bosznia és Hercegovina autonómiájára vonatkozó követeléseiről.

A szerb kormány határozatát hivatalosan kihirdették ma a bécsi és a budapesti tőzsdén s e kihirdetés következményeként nagy krach állott be.

Ez a helyzet ma s e rövid, száraz referáda mögül a háborus jövő rettenetes képe tekint felénk. A hatalmak akciója kudarccal járt, a diplomácia nem tudta megoldani a kérdést; úgy látszik, hogy mégis csak a puskának, kardnak kell hát megoldania.

A szerencsétlen kis ország az önmaga ásta sírjába rohan, mert ilyen helyzetben nincs más hátra, minthogy monarkiank megfenyítse és megrendszabályozza Szerbiát.

Politikai és diplomáciai körökben is az a vélemény, hogy Szerbiát le kell törni és évtizedekre tehetetlenné kell tenni, mert a monarkianak szinte élet-szükséglete, hogy szomszédságában ne legyen egy állandó tüzfészék, amely folyamatosan nyugtalansággal a békés haladásnak kérévetője Erélyes közbelépéssel ezt a tüzfészket ki lehet és ki is kell irtani. A népek békés munkásságának ilyen akadályát el kell az utból tenni.

A szerb nép vezetői, operett királya és trónörököse megérdemlik majd korsukat, amely a büntetéssel éri őket. Kétszeresen megérdemlik, mert ők nemcsak a békének hőhérai, de saját népüknek is. Mert bizonyos, hogy az egyébként jóra való és békés szerb nép nem vitelné magát mézszárszékre, ha vezetői mindenféle hazug, rózsás ábrándokkal el nem bolondították volna, hogy a zavarosban való halászás révén busás hasznot huzzanak, a nép, az istenadta szegény nép pedig a mézszárszékre vigye magát s azután —

tovább huzza az igát. Mert a gonosz vezetők csak cigaretta füst mellett fogják nézni a háborút. A szerb népet sajnálni lehet.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontáivármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A kultur-egyesület nagybeeskereki munkásgimnáziuma március havi előadásainak sorrendje a következő: Március 5. 8-9-ig: Történelem, 9-10-ig Vegytan. Március 10. 8-9-ig Iparművészet, 9-10-ig Magyar irodalom.

Március 12. 8-9-ig Iparművészet, 9-10-ig Gazdasági földrajz.

Március 17. 8-9-ig Elektrotechnika, 9-10-ig Iparművészet.

Március 19. 8-9-ig Történelem, 9-10-ig Vegytan.

Március 24. 8-9-ig Iparművészet, 9-10-ig Elektrotechnika.

Március 26. 8-10-ig Vegytan.

Március 31. 8-10-ig Elektrotechnika.

Március 8. Közigazgatási bizottság ülése.

— Személyi hir. Botka Béla főispán ma reggel Bielek Antal tb. m. főjegyző és Krumenacker Ferenc számtanácsos kíséretében Antalfalvára utazott, ahol megvizsgálja a főszolgabírói hivatalt.

— Izr. istentisztelet. A nagybeeskereki izr. templomban az isteni tisztelet péntek estétől kezdve 1/6 órakor kezdődik.

— A szabad iskolából. A kulturegyesület munkásgimnáziumában tegnap este Szemes Adolf tanár folytatta elektrotechnikai előadását. Tegnap az elektromosság alapjelenségeit, a villamos áramgerjesztést, az elektromosság történetét, Volta villamos telepét, a villamos áram mibenlétét magyarázta az előadó tanár igen érdekesen és tanulságosan és előadását számos kísérlettel tette könnyen felfoghatóvá. Utána Czirbusz Géza dr. tanár gazdasági földrajzi előadását folytatta s ezuttal Németországot ismertette behatóan, rövid áttekintéssel az európai államok gazdagságáról. Előadása, mint mindig, színes,

A „TORONTÁL” tárcája.

Nagybeeskerek zenei kulturája.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Az utóbbi időben örvendetes haladás tapasztalható városunkban a kultura terén. Mióta az emberek megismerkedtek a politikától, szívesen ragadják meg az alkalmat, hogy szabad idejüket a művelés és művelődésre fordítsák. Liceumunk, amely évekig vegetált, ma sürü találkozó helye a közönségnek, a népszerű felolvasások és az esti munkásgimnázium szép számu érdeklődőt vonzanak és egyes felolvasók legkedvesebb szórakoztatói és tanítói a közönségnek. Még az elvontabb szociológia is talajra talált a közönség egyes rétegében s ma már társadalomtudományi társaságunk is van Beeskerekben.

Ezen nagy fellendülés mellett annál esodatosabb a közöny, amely zenei terén mutatkozik.

Pedig a zene a legkellemesebb szórakoztató s miután főleg a kedélyre hat, még a legyszerűbb műveltség mellett is hálás kultúrtenyező.

A legtöbb ember zenei szükségletét azonban cigányok elégítik ki.

Nem akarom a cigányzene érdemét kisebbiteni. Mint speciális magyar intézmény, főleg a magyar népdal, újabbán tán inkább műdal terjesztésére és életbentartására kétségkívül a leghatékonyabb eszköz.

Ámde a magyar népdal csak igen csekély, bár igen szép, része a zenei birodalomnak, melynek nagyszerű és szövevényes berendezkedésébe, a cigányok kellő műveltség hiányában, alig tudnak beleilleszkedni.

A klasszikus zenét nem igen szereti, vagy nem érti a nagyközönség. Városunkban legalább 20 év óta nem fordult meg hiresebb koncert-énekes, vagy muzsikus. Kubelik bár itt volt, de a koncert elmaradt. Ney David üres padsorok előtt énekelt, de Fráter Loránt zsufolt házat csinált.

Egyesek ugyan kisebb-nagyobb sikerrel mindig foglalkoztak klasszikus zenével, de hovatovább rájönnek, hogy a zenei lángelmék nagyszerű alkotásai egyes hangszereken előadva, legtöbbször csak halvány képét adják vissza a költő akaratának és ez az oka annak, hogy igen jó — műkedvelők — zongorások, vagy hegedűsök beleunnak a hangszerükbe és idővel teljesen elhanyagolják.

Aki egyszer jó zenekari előadásban hallotta pl. Beethoven „Eorika”-ját, az képtelen élvezni még oly jó zongorástól. Persze ezzel nem akarom azt mondani, hogy a speciális hangszerre

írott zeneköltemények élvezhetlenek volnának, sőt!

Epen ez a körülmény, meg az, hogy a legtöbb zenemű orchesterre van szánva, amelyben a különböző hangszerek színezésével a zenei kép annyira tökéletesebb, valamint a festmény színdusabb a réz, vagy acélmetszésnél, mondom ennek felismerése sarkalja a legtöbb zenészt, hogy orchesterális zenét produkáljanak.

Igy születnek meg a különböző filharmonikus egyesületek.

Városunkban majdnem egy emberöltő előtt alakult s mint egyik-másik még élő tagjától értesültem, szép eredménnyel is működött. Azonban kellő szervezet majd időnkénti részvét hiányában feloszlott s csak alkalmi egyesületek váltották fel.

Ezelőtt 10 évvel egy itteni volt törvényszéki bíró lázas buzgalommal fogott az újjászervezéshez. Alapszabályt dolgozott ki, összehozta a város muzsikáló publikumát, de bár a tagok évi díj, sőt egyesek mint alapító és pártoló tagok bizonyos járulékok fizetésére kötelezték is magukat, de mert egyrészt a járulékok nem folytak be, másrészt egyes hangszerek, különösen rézfúvók hiányoztak és így összhangot produkálni nem igen lehetett, az egylet bizony csak vegetált.

Néhány év előtt azonban az egylet néhány szívósabb tagja összeszedve a használható any-

Müncheni „Salvator-sör” kapható ma és minden nap friss csapolás. Ezenkívül a „Szent István-sör” is állandóan csapon van. MARCOIN JENŐ kaszinó vendéglős.

érdekes és emellett tanulságos volt. Az előadáson nagyszámúban megjelent hallgatóság. — melynek sorában tegnap megjelent Jankó Agoston alispán, a kultúregyesület alelnöke is — a két előadót élénken megtapsolta.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, Lestyánszky Istvánné 71 éves korában Nagybecskerekén tegnap elhunyt. Az elhunytban Lestyánszky János volt pancsovai, jelenleg soproni határrendőrségi kapitány és Lestyánszky Pál titeli táblabíró édesanyjukat gyászolják. A köztiszteletben állott urnót ma délután 3 órakor temették el nagy részvét mellett. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki.

Alulírottak megtört szívvel jelentik forrón szeretett édes anyjuk, illetve nagyanyjuk s anyósának özv. Lestyánszky Istvánné, szül. Balczjár Zsófiának folyó évi március hó 3-án reggel 5 órakor életének 71-ik évében rögtön bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hűlt teteme 1909. évi március hó 4-én délután 3 órakor fog az ágostai evangélikus temetőben a gyászházból (Váraljai-utca 34. sz.) örök nyugalomra tetetni. Nagybecskerek, 1909. évi március hó 4-én. Aldás emlékének! Béke poraira! Lestyánszky János, m. kir. határkapitány, Lestyánszky Pál, kir. táblabíró, Lestyánszky Mihály, Lestyánszky György, gyermekei. Papik Charlotte, Graff Anna, Wiedermann Mária, Konecsk Emília, menyei. Lestyánszky Charlotte, Lestyánszky Mária, Lestyánszky Edgár, Lestyánszky Mariska, Lestyánszky Emma, Lestyánszky Mariska, Lestyánszky Aranka, Lestyánszky Anna, Lestyánszky Kató, ifj. Lestyánszky Pál, ifj. Lestyánszky János, Lestyánszky Ilona, Lestyánszky Aranka, Kovalics Sándor, unokái.

— **A sorozások.** Megirtuk már, hogy a sorozások az ujoncmegajánlásról szóló törvényjavaslat elhuzódása miatt az idén valamiesként késni fognak s hogy emiatt kénytelenek is voltak új sorozási tervezetet készíteni. Bennünket, már mint Nagybecskerek városát, ez az új tervezet nem érint közelebbről, amennyiben nálunk a sorozást az eredeti tervezet szerint április hó 13. és 14-én tartják meg.

— **Temetés.** A folyó hó 1-én Budapesten elhunyt Moldoványi Sándor gyáros és fővárosi bizottsági tag holttestét, mint ismeretes, Nagybecskerekre szállították, hogy az itteni családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. Az elhunyt ugyanis nagybecskereki ember volt s valamikor nagy szerepet játszott a mi társadalmi életünkben is. A koporsó tegnap reggel fél 8 órakor érkezett meg a Budapest felől jövő vonattal s a holttestet a pályaudvarnál Magyar Pál pápai kamarás fényes pápi segédlettel beszentelte. A gyászszertartáson részt vettek a család részéről szegedi Maszák Aladár udvari tanácsos, a királyi vár kapitánya és neje, szül. Moldoványi Sarolta, Steller Antal, a fővárosi villamosági részvénytársaság igazgatója nejevel, szül. Moldoványi Erzsébettel, Csöke Ferenc volt kereskedelmi államtitkár neje, szül. Moldoványi Irén,

Moldoványi László, Moldoványi Béla, az egri államépítészeti hivatal főnöke, ifj. Moldoványi Sándor földművelésügyi miniszteri segédtitkár, továbbá dr. Várady Imre országgyűlési képviselő családjával, Reitter Oszkár rendőrkapitány és nagyszámu gyászközönség. A beszentelés után a koporsótól borított koporsót, melyen a többi között ott pompázott a főváros díszes koporsója is, — kocsihoz tették s kivitték a római katolikus temetőbe, ahol a családi sírboltban helyezték el. A temetés után délelőtt 11 órakor a róm. kath. templomban nagy gyászmise volt, amelyen a családon kívül szintén számosan vettek részt. A halálozást felett Darányi Ignác földművelési miniszter és Mezőssy Béla államtitkár, nemkülönben Halmos János budapesti főpolgármester részvétüket fejezték ki a családnak.

— **Kneipp-előadások.** Az Országos Magyar Kneipp-Egyesület értesíti Nagybecskerek város közönségét, hogy a természetes gyógymódnak egy jeles képviselője, dr. Aschke, a drezdai-radebenli Bilz-féle szanatórium főorvosa, valamint dr. Szalkay Gyula, a Kneipp-egyesület elnöke Budapestről a nagybecskereki városba közgyűlési formában szabad előadást tartanak és pedig: március hó 13-án este fél 8-tól 9-ig dr. Szalkay: A természetes gyógymódról általában és annak sikereiről, dr. Aschke német nyelven az általános ideggyengeségről, (neurastheniáról) annak kezeléséről és gyógyításáról tart előadást, amelyen bárki részt vehet. Belépődíj nincs.

— **Uj községi bíró.** Bótos községében tegnap délelőtt tartották meg a bíró-választást Löwieser Imre központi főszolgabíró elöljárásával s ez alkalommal községi bírónak Paszkulov Gerőt választották meg.

— **A baja-bátaszéki hid megnyitása.** Szegedről írják: A szegedi kereskedelmi és iparkamara értesítette a bajai kereskedelmi kaszinót olyannemű mozgalmának a megindításáról, mely Kolozsvártól Fiuméig az összes érdekelt bevonásával egy, a kereskedelmi minisztériumhoz felküldendő deputáció létesítését célozza a végül, hogy ott a baja-bátaszéki hídnek május hóban való megnyitását kieszközölje. A kamara csatlakozásra szólította fel a bajai kereskedelmi kaszinót is, melynek tagjai tegnap ez ügyben értekezletre jöttek össze és elhatározták, hogy teljes erejükkel támogatják a megindított mozgalmat.

— **Népgyűlés Mokrinnban.** A mokriai szerb radikális párt vasárnap, március hó 7-én délután 2 órakor nagy népgyűlést tart, amelyen foglalkozni fognak az új választói joggal s követelni fogják az egyenlő, titkos és községenként való szavazati jogot.

— **A „Maskil-el-dol” mulatsága.** A nagybecskereki „Maskil-el-dol”, mint ismeretes, f. hó 7-én tartja meg sétahangversennyel egybekötött „five o'clock tea”-ját a Korona-szállodában. A szálloda tulajdonosai most ezuton is tudomására hozzák a közönségnek, hogy az ötórás tea után este fél 9 órai kezdettel purim-bál lesz, amelyre külön meghívókat nem bocsátanak ki. Belépődíj

játékát. Nálunk tudok 4-5 igen jó muzsikust, aki csak azért nem lép az együletünkbe, mert „kevert a publikum”. Pedig a müncheni zenekarban sem ül csupa mánás, sőt a legtöbb hívatásos muzsikust és polgár ember.

A bécsi híres Männer-Gesangsverein-ban, magas miniszteri hivatalnokok együtt énekelnek iparosokkal, kereskedőkkel és látom, hogy nem árt sem az egész segítségnek, sem a karrierjüknek.

A néhány év előtt megtartott temesvári országos dalárversenyen figyelemmel kísértem az anyagot. Alig volt 10% a hivatalnoki karból, a legtöbb egylet majdnem tisztán iparosból állt. Még a legdicséretesebb egybeolvadás tapasztalható a német és szerb lakosság között. Versez, Pancsova, Fehértemplom, Brassó, Szében, dalos és zene-egyletei számos lateiner embert vonnak be körükbe és amint láttam, nem csak igen szép dolgokat produkáltak, hanem igen dicséretes jó viszonyban is vannak egymással.

Hogy pedig a zenével való foglalkozás, hogy az ilyen egyletben való működés eltekintve a zene művelésétől és attól, hogy egyik legerősebb társadalmi egybeolvadás eszköz, egyébként is milyen hasznos, elég rámutatnom arra, hogy elvonja az embereket nem csak a kocsmázástól, hanem főleg a kártyától, melynek szenvedélye ma óriási pusztításokat végez, amiről azonban jobb nem is beszélni.

Visszatérek azonban ahonnan kiindultam. Együletünk van, de nincsenek énekesünk. Jó hangú urak és hölgyek kerestetnek! Lépjenek be uraim és hölgyeim! Higgyék el nem szégyen az, ha véletlenül ott fognak találni varrónót is, vagy uram bocsá! — néhány zsidót.

Zenekarunkban, mindössze három hívatásos zenészen kívül, törvényszéki bírák, köz- és magán-tisztviselők, tanítók, ügyvéd, kereskedők és iparosok vannak, tehát valóban műkedvelőkből

nincsen. Egy oszonna tea ára 1 korona. Felül-fizetéseket köszönettel fogadnak és nyilvánosan nyugtáznak.

Mindnyájunknak kell néha egy erősítőszert, mert a folytonos munka fárasztó. Kitűnő erősítő szernek bizonyult a „Scott-féle Emulsió” mely főleg csukamáj-olajból áll, csakhogy igen jó ízű és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A „Scott-féle Emulsió” minden gyógyszer-tárban kapható. (b)

Művészet, irodalom.

* **Az Arany János-társaságból.** A temesvári Arany János-társaság március hó hetedikén, vasárnap délelőtt 11 órakor Temesvárott, a vármegyei székház dísztermében, Arany János születésének évfordulója alkalmából nagygyűlést tart, melynek tárgysorozata ez lesz:

Előki megnyitó. A főtitkár jelentése a Társaság 1908. évi működéséről. A február hó 11-én tartott tagválasztó-gyűlés eredményének kihirdetése. Bírák jelentések a beküldött pályaművekről. Új pályatételek kitűzése. Stimm Adolf rendes tag: Nagy lányunk lesz ma-holnap. Költemény. Sztura Szilárd dr. rendes tag: A humor problémája. Esztétikai tanulmány. Vértessy Gyula dr. rendes tag: Első ideák. Novella. Kiss József tiszteleti tag: Költemények.

Az Arany János-társaság egyébként március hó tizenharmadikán, szombaton délután öt órakor Temesvárott a magyar királyi állami főreáliskola dísztermében rendkívüli közgyűlést tart, amelyre a tagokat azzal hívják meg, hogy mivel az alapszabályok megváltoztatása tekintetében a folyó évi február hó tizenegyedikére egybehívott közgyűlés nem volt határozatképes, a mostani közgyűlésen a jelenlevők szavazattöbbsége határoz.

A tárgysorozat a következő: Az alapszabályok megváltoztatása. A pénztáros jelentése és az 1908. évi zárszámadás beterjesztése. A számvizsgálók jelentése.

A LÉLEGZÉS

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsió után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezen és ezen tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Épp ily szembe-ötölle javulás az általános egészséget illetőleg.

Az Emulsió készítésének a SCOTT-féle módszerével készítették a húslevesből, kócsokból, kócsokból, kócsokból.

Étvágy és álm

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógyszer-tárban. 12a-33

got, megint lábraállította, sőt helyesebb alapra fektette újra organizálta az egyesületet. Miniszterileg jóváhagyott alapszabálya van, működési köre kiterjed egy a klasszikus, mint a népies zene művelésére, ezekkel karöltve, de önállóan is a vocális zenére.

De míg a zenekar, mely néhány hónap óta 9 réz és 3 fafuvóval egészült ki, összesen 28-30 tagból áll, az énekkar sehogyssem szaporodott, sőt megfogyott, úgy, hogy egyelőre be kellett szüntetni működését.

Ez a körülmény szomorú képét adja városunk zenevilágának.

Alig hiszem, hogy városunk 24-25000 lakosa között 30-40 jóhangú énekes és énekesnő ne találkoznék. A baj nem is ebben rejlik.

A legfőbb nehézség okát abban látom, hogy publikumunkban még mindig dühög a kasziszellem.

A hivatalnoki kar, pedig főleg ebből áll közönségünk, a világról sem akar keveredni az iparos és kereskedő osztályllyal. Már pedig a zenében nincs osztálykülönbség, csak jó és rossz muzsikust van. Véletlen-e vagy hogyan van, nem keresem, de tény, hogy az iparosok közt igen jó hangúak vannak, akik bár egész nap fárasztó munkát végeznek, mégis este szívesen énekelnek egy-egy órán át.

A lateiner elem sokkal könnyebben áldozhatna hetenként egy-két órát az énekre. De hogyan énekeljen egy sorban egy megyei aljegyző, vagy pénzügyi fogalmazó egy nyomdászszal, vagy fűszeressel! Hiszen ősei megfordulnának sirjukban, ha ezt látnák.

Külföldön ez nem így van. Ott nem átal a legmagasabb hivatalnok egyszerű iparosokkal, a főnök alantasaival egy orchesterben, vagy énekkarban működni. A bajor főherceg nagyon szívesen hegedül a müncheni filharmonikusok együletében és boldog, ha Mottl, a karmester, megdicséri

alakult. E tekintetben együletünk majdnem egyedül áll az országban. Mert bár a nagyobb városok legtöbbjében van filharmonikus egylet, ámde tagjai zömét színházi zenészek és zenaiskolai tanítók, illetve ahol katonazenekar van, ezek képezik. Mindössze néhány hegedűs, cellista, ritkán fuvolás, rézfúvós pedig legritkábban kerül műkedvelőből.

Teszem a temesvári zenekedvelők egylete legutóbbi Bethoven-estélyén a körülbelül 60-70 tagból álló zenekar a 29. és 61. gyalogezredek zenekarából összeválogatott zenészekből és mindössze 4-5 műkedvelőből állott. A vonósnégyesben a 2 katonakarmester és két műkedvelő játszott. Így van ez Szegeden, Kassán, Pécsen stb., sőt Budapesten is, ahol az összes műkedvelő zenekarokban színházi vagy civilbe bejutott katonazenészek működnek a legnagyobb számban.

Nálunk persze ez nem is lehetséges, mert sem színházi zenekarunk, sem katonabandánk nincs.

Ezek hiányában együletünk hézagot pótol és miután tagjai minden ellenszolgáltatás nélkül tisztán a zene, mint öncél érdekében működnek, a közönség elismerését megérdemli.

Hát hiszen tapsban nincs hiány. Népies hangversenyek látogatottak és néhány koronát hoznak is az egylet konyhájára.

Az együttműködés publikum és az egyesület között tehát meg volna. Értelmesebbje gyengéd figyelemmel szemelt huny fogyatkozásainknak vagy jóakaratu kritikával sarkal bennünket minél tökéletesebb összjátékra. Ellenben vannak látogatóink között számosan, kik csak azért, hogy embertársaik valahogy azt ne higgyék, hogy a miénkél jobb zenekart nem hallottak, hangos fecsegésükkel és szellemes megjegyzéseikkel zavarták úgy a többi hallgatót, mint az előadókat. De hát erről nem tehetünk.

Törvényszék.

§ Egy osztályorsjegy körül. Preisz Béla volt nagybecskereki magánhivatalnok még évekkézelőtt vett egy osztályorsjegyet a Török A. és Társa cégtől. A sorsjegy vételárát a huzás előtt való napon küldte meg és a sorsjegyet másnap — csodák csodája — kihúzták, úgy, hogy Preisz sorsjegyére kilencezer korona esett. Preisz Béla persze boldog volt, de nem sokáig. Mikor ugyanis föl akarta venni a nyereményt, a Török A. és Társa cég azon a címen, hogy a sorsjegy vételára elkésve érkezett hozzájuk, a nyeremény kiadását megtagadta. Mit tehetett erre Preisz Béla? Egyezkedett és pedig kiegyezett négyezer koronában. A szerencsés, de főleg okos sorsjegyarusok a markukba nevettek és fizettek. Nem úgy azonban Preisz Fülöp, a kiskoru Preisz Béla atyja. Ő ugyanis számos évvel tapasztaltabb lévén a fiánál, feljelentést tett a kereskedelmi bíróságnál az egész összegre. Keresetével azonban elutasították, sőt a perkiöltségek megtérítésére is ítélték. Ment az ügy tehát, amint az már ilyenkor történni szokott, a királyi ítélőtáblához. Itt azután kísült, hogy Török szerencséje nem is olyan örök, mint ezt a jólismert cég hirdetni szokta. Az ítélőtábla ugyanis jogosnak találta az idősebb Preisz panaszát és megítélte neki a nyereség teljes összegét. Ezzel azonban még korántsem intéződött el ez az ügy. Törökék fölébbsztek a királyi Kuriához, de itt sem boldogultak, mert a királyi Kuriá helyben hagyta a másod bíróság ítéletét. Így azután egys er mégis a sorsjegyelárusító vesztett és a nyerő — nyert.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, március 4. (A „Torontál” ered. távirata.) A belső válság, a háborus bonyodalom úgy látszik kihat a képviselőház tárgyalásaira is. A vitázó kedv megcsappant s a Ház most már gőzerővel intézi el az adójavaslatokat. Így a mai ülésen egészen letárgyalták a 64 szakaszból álló kereseti adójavaslatot s megkezdtek a vállalatok adójáról szóló javaslatot is. Egyebekben a képviselők tulnyomó része a folyosókon tanyázik s ott lesi a politikai válsághireket.

Az ülést Justh Gyula elnök fél 11 órakor nyitotta meg s a kormány részéről jelen voltak Wekerle Sándor, Andrassy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf és Josipovics Imre.

Miután a napirend előtt Buzá Barna és Vázsonyi Vilmos végeztek személyi disputát, harmadszori olvasásban is meg-

Azonban a zenepártolóhoz nem elég a hangversenyek látogatása. Hiányzik a nagyközönség anyagi támogatása.

Egyletünk meglehetősen regievel dolgozik. Helyiséget tart, fűt, világít, zeneműveket, zongorát, harmoniumot és más hangszereket vásárol.

A fedezet a működő tagok önként felajánlott járulékaiból és az olcsó hangversenyek szerény jövedelméből áll. Hogy tehát a költségek előteremthetők legyenek, sürűbben kell hangversenyt tartanunk. A betanítás és betanulás hosszas és fárasztó gyakorlattal jár, ami azonban az idő rövidsége, de legtöbbször a dilettáns zenekaroknál tapasztalható legfőbb nehézség miatt, hogy nincs mindig együtt a zenekar, bajos.

A cél tehát az volna, hogy kevesebb, de tökéletesebb hangverseny tartassék. Ámde ehhez pénz kéne. A közönség, mely százakat hajgál ki egyebekre, még a 2 kor. évi pártoló tagdíj fizetésére sem hajlandó. Mindössze 2 pártoló tagunk van: Pollák Viktor és Hiller László.

Ha némely takarékpénztárunk érdemes igazgatósága évi adományokkal nem támogatna és ha a vármegye zenebarát alispánjának közbenjárása folytán nem részesülnénk segélyben, egyenesen lehetetlen volna a kiadásokat fedeznünk.

De hol marad a város? Hol késik az éji homályban a bölcs városi tanács? — „Nincs pénz” — ezzel a stereotip válasszal utasít el kérelmünkkel. De tán a világítást mégis csak ajándékozhatná!

Most, amikor a budapesti egyetem felismerve végre a zene nagy kulturális erejét, tanácsokat állít a zenetörténetnek, amidőn általános vágy és törekvés mutatkozik mindenféle a kultura minden ágának fejlesztésére és ápolására, kívánatos, hogy fogékony publikumunk helyi zenei életünk szerény, de törekvő faktorát nagyobb szeretettel és anyagi erővel támogassa.

Dr. L. A.

szavazták a tőkekamatadó-javaslatról szóló törvényjavaslatot.

Ezután áttértek az általános kereseti adóról szóló törvényjavaslat tárgyalásának a folytatására s a javaslatot Vázsonyi Vilmos, Éber Antal, Wekerle Sándor, Polónyi Géza, Sándor Pál, Petrogalli Oszkár és még többek rövid felszólalásai után úgy általában, mint részleteiben egészen letárgyalták és elfogadták.

Az ülés végén megkezdtek a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvényjavaslat tárgyalását, amelyhez Polónyi Géza szólalt fel.

A válság.

— A politikai helyzet. —

Budapest, március 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A bankbizottság határozata folytán beállott válság ma még nem tisztázódott, azonban beavatott politikusok azt hiszik, hogy sikerülni fog a válságot elkerülni vagy legalább is egy időre elodázní. Biztosat senki sem tud, de ma úgy látszik, az ellentétek nem olyan élesek, mint az első pillanatban. Válsághírek keringenek ugyan, de ezek csak olyan híresztelések, amelyek ilyen kritikus helyzet idejében özőnével szoktak röpködni. A mai eseményekről, valamint a híresztelésekről tudósítjuk a következőt jelentheti:

Minisztertanács.

Budapest, márc. 4. (A „Torontál” ered. távirata.) Ma délután 4 órakor a kereskedelmi miniszteriumban Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével minisztertanács kezdődött, amelyen a kormány valamennyi tagja megjelent. A minisztertanács a kormány a parlamenti helyzettel, illetőleg a válság elintézésével foglalkozik.

A miniszterelnök bécsi utja

Budapest, március 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben ma délelőtt az a hír járta, hogy a miniszterelnök este Bécsbe utazik. Délben ezt a hírt megcáfolták, de később megint állították, hogy a minisztertanács után Wekerle tényleg Bécsbe utazik, biztosan azonban semmit sem tudnak a politikusok a bécsi utról.

A függetlenségi pártból.

Budapest, március 4. (A „Torontál” ered. táv.) A függetlenségi párt tagjai tegnap este 8 órakor vacsorára jöttek össze a Royal-szállodában. A vacsoráról az a hír volt, hogy azon Kossuth Ferenc nyilatkozni fog a helyzetről. Kossuth meg is jelent a vacsorán, de bármennyire faggatták is, kijelentette, hogy nem nyilatkozhatik. Így azután a vacsora minden nagyobb szenzáció nélkül elmúlt.

Ugy volt, hogy a függetlenségi párt ma délután értekezletet tart, ezt az értekezletet azonban újabb rendelkezések folytán elhalasztották és így csak 9-én fogják azt megtartani.

Válsághírek.

Budapest, március 4. (A „Torontál” eredeti táv.) A politikusok között természetesen élénk találgatás folyik a válságról s mindenféle, nagyrészt megbízhatatlan híreket terjesztenek minden oldalról. Így azt beszélük, hogy Andrassy Gyula gróf belügyminiszter több képviselővel tanácskozva, azt a kijelentést tette volna, hogy a helyzet türehetetlen és hogy sokáig nem fog várni a kibontakozásra. Azt mondta volna a híresztelés szerint Andrassy, hogy ő nem vár s két napnál többet nem ad az elintézésre. A másik híresztelés a 67-es miniszterekről szól aképen, hogy Darányi, Zichy és Andrassy szoros szolidaritást vállaltak egymással s nagyon nehezeltnek Kossuthra, mert hír szerint Kossuth biztosította őket, illetőleg a kormányt arról, hogy a Holló-féle határozati javaslatot nem fogadja el a bankbizottság s

most a kormány a legviszásabb helyzetbe került.

Ugron és Polónyi.

Budapest, március 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ugron Gábor tudvalevőleg a bankkérdésben nem tartozik Holló híveihez és lapjában Hollót és híveit ma is megtámadta s azt tanácsolja, hogy a párt ne engedje magát megtéveszteni Hollótól, hanem igyekezzék a bankkérdésben kiegyenlített létesíteni.

Polónyi Géza a képviselőház mai ülésén a folyosón megszólította Ugront és szemrehányást tett neki cikke miatt. Erre Ugron kijelentette, hogy ő az álláspontjától nem tér el és egyedül ezt tartja helyesnek és célravezetőnek, míg a szélső felfogáshoz hajlóknak az eljárásában szemfényvesztést lát.

A háborus bonyodalom.

Budapest, március 4. (A „Torontál” er. táv.) A balkáni eseményekben, nevezetesen a szerbiai bonyodalomban Szerbiának az a legujabb makacsodása áll előtérben, amelylyel a hatalmak követéinek tegnapi közbelépését visszautasította és kijelentette, hogy fentartja eddigi álláspontját. A mai hírek szerint erre a válasz állítólag az lesz, hogy Forgách gróf belgrádi követünk ma vagy holnap visszatér Belgrádba s ultimátumot fog átnyújtani a szerb kormánynak.

Egy mai párisi jelentés viszont nem hiszi, hogy Szerbiával fegyveres elintézésre lesz szükség, mert az ottani diplomáciai körök értesülése szerint Szerbia mégis csak le fog mondani követeléseiről.

Budapest, március 4. (A „Torontál” eredeti táv.) Egy berlini jelentés arról ad hírt, hogy Vilmos német császár a Szerbiával való bonyodalom dolgában táviratot küldött volna Ferenc József királynak s e táviratban a többek között Vilmos császár ezeket izente volna Ferenc Józsefnek:

— Felséged a német hadseregnek tábor-szernagya, a német hadsereg tehát felségednek rendelkezésére áll.

Határidő-üzlet.

Budapest, márc. 4. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	27.12
Buza (októberre)	22.56
Rozs (áprilisra)	20.80
Rozs (októberre)	—
Zab (áprilisra)	17.48
Tengeri (áprilisra)	14.86

Mulatság.

Március 6. A munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének mulatsága.

Március 7. A „Maskil-el-dol” mulatsága.

Közgyűlések.

Március 7. A nagybecskereki kaszinó-társulat közgyűlése

Március 7. A szerbpárdányi szerb földművelők szövetségének közgyűlése.

Március 7. A németzárcai takarékp. mint r.-t. közgyűlése.

Március 7. A toráki hitelszövetkezet közgyűlése.

Március 11. A felsőtorontali ármentesítő- és belviszabályozó társulat közgyűlése.

Március 14. A torontálzecsényi hitelszövet. közgyűlése.

Március 18. A kiszombori segély-egylet és hitelszövetk. eze közgyűlése.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

(E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

90/1909. tkvi sz.

221-1.1

Árverési hirdetmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Nagybecskereki Népbank R.-t végrehajthatónak Binder Ottó és neje sz. Reif Olga nagybecskereki lakosok végrehajtást szenvedők elleni 4000 korona tőke s jár., 600 kor. tőke s jár., 471 kor. 72 fill. tőke s jár., 5400 kor. s jár. iránti ügyében, továbbá a csatlakozott végrehajthatónak tekintendő Sindelás Béla nagybecskereki lakos 27 kor. 30 fill. és 7 kor. 20 fill. költségeknél kielégítése végett is az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvszék területén levő Nagybecskerek község 296. számú tkjvben A. I. 1. sorsz. a. foglalt 553. hrsz. 280 □-öl területű beltelek és a rajta levő 324. öi. sz. ház 2400 korona kikiáltási árban 1909. évi március 20-ik (husz) napjának d. e. 10 órájkor ezen kir. törvsz. árverési termében (földszint ajtósz. 25.) megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok a megállapított kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -ánál, vagyis 800 kor. alacsonyabb áron az árverésen el nem adható. Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígéret nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

2. Árverezni kívánók tartoznak, kivéve a kincstárt, mint árverelő bánatpénzt letenni nem kötelesek. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889:XXX. t.-c. 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898:XXIII. t.-cikk alapján alakult Központi Hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, az e szakasz szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a tkvi hatóság felhívásának kézhez vételétől 8 nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles, tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 240 koronát készpénzben, vagy az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt m. kir. ig. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881:LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár %-a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-áig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet. Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverelt, az ingatlant az által, illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvettnek kell kijelenteni. Ha ez az ígéret a kikiáltási árt meghaladja, az előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

Az 1908. évi XLI. t.-c. 21. §. szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget sem köteles letenni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tkvi irattárában és Nagybecskerek város tanácsánál megtekinthetők.

Nagybecskereken, 1909. évi január 5.

Rektorisz,
kir. törvényszéki bír.

Nyomdász-tanuló

jó családból

azonnal felvétetik.

AZ
ÉN

BOLTOM

valóságos lexikonja mindannak, ami kiváló ebben a szakmában.

ERCZEGAN Tivadar fűszer és csemege

különlegességek. 202-8.7
Nagybecskerek.

613/1909. tkvi szám.

223-1.1

Árverési hirdetmény.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság Friedmann Alfréd nagybecskereki lakos javára 345 kor. 30 fill. tőke, ennek 1908. évi március hó 6-ik napjától, 357 kor. után 1908. évi augusztus hó 21-ikétől járó 6% kamatai, 55 korona 30 fillér és 24 kor. 50 fillér már megállapított, 26 kor. 75 fill. jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett Karakás Jelena botosi lakos ellen az ezen kir. jár. bíróság területén Bótos község határában fekvő és a botosi 54. sz. tkjvben foglalt:

1. 1 d. 38. hrsz. 2 h. l. o. szántóra egészben 604 kor.;

2. 11. hrsz. 400 □-öl kertre egészben 104 kor.;

3. 185. hrsz. 600 □-öl kertre egészben 150 korona;

4. 185. hrsz. 400 □-öl szőlőre egészben 417 kor. kikiáltási árban az árverést elrendeli.

A nyilvános árverés Bótos község határában 1909. évi május 19-ik (tizenkilenc) napjának délelőtti 9 órájkor fog megtartatni.

1. A kikiáltási ár a becser.

2. Árverelni szándékozók tartoznak az ingatlanok becserának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni s azt a vevő a vételár megfelelő %-áig kiegészíteni.

Perlaszon, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi január hó 29-én.

Ats.
kir. bíró.

446/1909. sz.

231-3.1

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás következtében megüresedett óteleki községi **bábai állásra** ezennel pályázatot hirdetünk és fölhevük pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen fölszerelt kérvényüket **f. é. március 20-ig** alólírott előljáráshoz nyujtsák be.

A választás napját később tüzzük ki. Ótelek, 1909. évi március hó 3.

Az előljáráshoz.

236/1909. b. v. k. sz.

229-1.1

Árverési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék 1908. évi 14830. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1908. évi V. 2154. számú végzése folytán dr. Winter Lajos nagybecskereki ügyvéd által képviselt Braun Armin nagybecskereki cég javára 447 kor. 15 fillér tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1908. évi december hó 30-ik napján lefoglalt és 800 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetett, annak Ittvarnokon, alperes lakásán leendő megtartására határidőül **f. évi március 17-ik napjának d. u. 2 órája** kitűzetik, az 1908. évi V. 2154/3. sz. alatt kelt végzés alapján.

Nagybecskerek, 1909. évi március 1.

Kiss,
kir. bír. végrehajtó.

5441/1909. sz.

220-3.2

Pályázati hirdetmény.

Nagybecskerek r. t. városnál üresedésben levő **irnoki állásra** pályázatot hirdetek.

Felhevom pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **f. évi márc. 25-ik napjáig** hozzám adják be.

Az irnok javadalmazása: évi fizetése 1300 kor., lakbér 200 kor.

Nagybecskerek, 1909. évi febr. 24.

Jankó Ágoston,
alispán.

Magyar tenyészbika eladás.

Polakovits Mátyás rudnai gazdaságában **16 darab 2 éves**, hágóképes, mezőhegyesi bikák után tenyésztett igen szép tenyészbika eladó. Kérdezősködések esetleg telefonilag is

Tisztartóshoz Rudna intézendők.
210-5.5

MÉRLEGKÉPES

KÖNYVELŐ

elvállal olcsó díjazás mellett délutáni és esti órákra könyvelést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e lap kiadóhivatala szolgál.

„E-i-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-téle Antinicotin-cigarettahüvelyek fadobozban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi Minden fadoboz egy érdekes bűvészkártyát tartalmaz
4-22.18

UJ BOR

literje 26 krajcár.

dr. Brájjer Lajos
szőlőjéből.

Kapható: —
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

34-x-29